



CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

THAM LUẬN
Về việc giám sát về tình hình chấp hành pháp luật
trên địa bàn thị xã nhiệm kỳ 2016-2021

Ban Pháp chế HĐND thị xã

Kính thưa:

.....
Toàn thể hội nghị!

Lời đầu tiên cho phép tôi thay mặt Ban Pháp chế HĐND thị xã Mường Lay kính chúc các quý vị đại biểu sức khỏe, hạnh phúc, thành đạt, chúc Hội nghị tổng kết hoạt động của Hội đồng nhân dân các cấp thị xã nhiệm kỳ 2016-2021 thành công tốt đẹp.

Kính thưa hội nghị!

Để cụ thể hoá đường lối, chính sách của Đảng về hoàn thiện hệ thống pháp luật và bảo đảm thi hành Hiến pháp và pháp luật của các cơ quan, tổ chức và cá nhân, ngày 23/7/2012, Chính phủ ban hành Nghị định số 59/2012/NĐ-CP về theo dõi tình hình thi hành pháp luật. Đây là cơ sở pháp lý quan trọng để các địa phương đẩy mạnh thực hiện công tác này, trong đó, sự tham gia của các tổ chức chính trị - xã hội, nghề nghiệp và nhân dân được xác định khá quan trọng.

Từ khi có Nghị định số 59/2012/NĐ-CP tình hình chấp hành và theo dõi thi hành pháp luật được các cơ quan, ban, ngành, đoàn thể thị xã tổ chức thực hiện đầy đủ và trách nhiệm. Việc bảo đảm thi hành pháp luật ở địa phương có những đặc điểm sau:

- **Về phạm vi địa bàn:** Địa bàn địa phương đã được xác định một cách ổn định và cụ thể; là một xã hội thu nhỏ với trình độ phát triển, những nét văn hóa, truyền thống, tập quán riêng.

- **Về chủ thể quan hệ pháp luật**

+ **Cá nhân:** là những người dân bao gồm cả những người lãnh đạo và những người dân thường với trình độ văn hóa, học vấn, nhận thức khác nhau, điều kiện bản thân, gia đình, mức sống, nhu cầu tự do, sở thích, quyền lợi khác nhau.

+ **Tổ chức:** là các chủ thể quan hệ pháp luật có trách nhiệm thực hiện pháp luật và bảo đảm thi hành pháp luật, đó là các cơ quan thuộc chính quyền địa phương, các cơ quan bảo vệ pháp luật, các tổ chức, cơ quan khác trong hệ thống chính trị.

- Về vai trò của cơ quan nhà nước địa phương và các tổ chức khác trong hệ thống chính trị.

+ Các tổ chức đảng: Giữ vai trò lãnh đạo toàn diện trong đó có việc thực hiện pháp luật ở địa phương. Đảng đề ra các chủ trương, đường lối và yêu cầu các tổ chức và đảng viên của Đảng gương mẫu trong thực hiện pháp luật và tuyên truyền, vận động, kiểm tra việc thực hiện pháp luật.

+ Các đoàn thể và tổ chức xã hội là lực lượng to lớn trong thực hiện pháp luật của Nhà nước và tuyên truyền, phổ biến và động viên các hội viên, tổ chức của mình cũng như toàn dân thực hiện pháp luật và giám sát việc thi hành pháp luật ở địa phương.

+ Chính quyền địa phương có trách nhiệm: quyết định việc thực hiện các biện pháp bảo đảm thi hành Hiến pháp và pháp luật ở địa phương; bảo vệ các quyền và lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức và công dân; áp dụng các biện pháp phòng ngừa, ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật.

+ Tòa án nhân dân và viện kiểm sát nhân dân địa phương: là những cơ quan bảo vệ pháp luật, bảo vệ lợi ích của nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức, cá nhân ở địa phương.

Kính thưa hội nghị?

Từ những đặc điểm điểm trên cho chúng ta thấy việc bảo đảm thi hành pháp luật ở thị xã Mường Lay còn gặp những Thuận lợi, khó khăn nhất định, cụ thể:

1. Thuận lợi

- Việc bảo đảm thi hành pháp luật ở địa phương được thực hiện bằng nhiều biện pháp đồng bộ của các cơ quan chính quyền địa phương, từ việc thực hiện các chính sách phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương đến các biện pháp tuyên truyền, giáo dục và thi hành pháp luật cụ thể.

- Việc bảo đảm thi hành pháp luật được thực hiện trên một địa bàn cụ thể, ổn định nên có nhiều thuận lợi.

- Các biện pháp bảo đảm thi hành pháp luật ở địa phương được xây dựng trên cơ sở phát huy truyền thống văn hóa, phong tục tập quán, kết hợp giữa các quy định chung của pháp luật với những nét đặc thù của địa phương.

2. Khó khăn

- Về cơ sở pháp lý: Việc bảo đảm thi hành pháp luật ở địa phương được thực hiện trên cơ sở các quy định của pháp luật về thẩm quyền của chính quyền địa phương. Tuy nhiên, các quy định hiện hành về vấn đề này còn chung chung.

- Tài liệu về các quy định của pháp luật, nhất là những văn bản pháp luật mới được ban hành chưa đáp ứng kịp thời, các văn bản pháp luật lại thường xuyên sửa đổi, bổ sung, nhiều quy định mâu thuẫn, chồng chéo nhau gây khó khăn cho việc áp dụng pháp luật, nhất là ở cơ sở.

- Điều kiện vật chất, phương tiện, kinh phí cho hoạt động bảo đảm thi hành pháp luật, nhất là ở cơ sở rất khó khăn.

Kính thưa hội nghị?

Theo quy định tại Điều 5 Luật Hoạt động giám sát của Quốc hội và Hội đồng nhân dân quy định về chức năng giám sát của Ban của Hội đồng nhân dân giúp Hội đồng nhân dân giám sát hoạt động của Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân, cơ quan thi hành án dân sự cùng cấp; giám sát hoạt động của Ủy ban nhân dân, các cơ quan thuộc Ủy ban nhân dân cùng cấp thuộc lĩnh vực Ban phụ trách; giám sát văn bản quy phạm pháp luật thuộc lĩnh vực Ban phụ trách.

Căn cứ quy định của pháp luật, Ban Pháp chế HĐND thị xã giúp Hội đồng nhân dân giám sát hoạt động của Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân, cơ quan thi hành án dân sự cùng cấp trong việc chấp hành pháp luật về việc bảo vệ pháp luật, bảo vệ lợi ích của nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức, cá nhân ở địa phương.

Để thực hiện tốt nhiệm vụ được giao, hàng năm Ban Pháp chế HĐND thị xã đều xây dựng Chương trình công tác cụ thể trong đó có nội dung giám sát hoạt động của các cơ quan tư pháp về tình hình chấp hành pháp luật trên địa bàn, do đó Ban thường xuyên theo dõi, cập nhật các thông tin liên quan đến hoạt động của các cơ quan tư pháp. Trước mỗi kỳ họp, Ban Pháp chế tiến hành làm việc trực tiếp với các cơ quan tư pháp để thẩm tra các báo cáo trình tại kỳ họp; đồng thời tập trung theo dõi, giám sát các nội dung liên quan đến cải cách tư pháp.

Cùng với việc giám sát thường xuyên, Ban Pháp chế đã tiến hành giám sát 09 chuyên đề tại 20 cơ quan, đơn vị thuộc khối nội chính và đơn vị hành chính cấp xã, cụ thể: Giám sát công tác tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật, công tác tự kiểm tra, rà soát, thẩm định văn bản; Hoạt động giải quyết, xét xử các loại án năm 2017; Công tác thi hành án dân sự năm 2015 và 2016; Công tác quản lý, thi hành tạm giữ, tạm giam; Hoạt động kiểm sát tạm giữ, tạm giam; giải quyết khiếu nại, tố cáo trong quản lý, thi hành tạm giữ, tạm giam; việc thực hiện các quy định của pháp luật về công tác quản lý, bảo vệ và phát triển rừng" trên địa bàn thị xã Mường Lay giai đoạn 2015-2017 và "việc giải quyết các ý kiến, kiến nghị của cử tri trước và sau kỳ họp HĐND thị xã" trong 2 năm (2016 - 2017); Công tác dân quân tự vệ; tuyển chọn và gọi công dân nhập ngũ giai đoạn 2016 - 2018 trên địa bàn thị xã; Việc thực hiện các quy định về quản lý và đăng ký khai sinh trên địa bàn thị xã Mường Lay giai đoạn 2016 - 2018; Công tác quản lý cư trú, quản lý nhân hộ khẩu" trên địa bàn thị xã Mường Lay.

Qua những đợt giám sát, Ban Pháp chế HĐND thị xã luôn bám sát vào Nghị quyết của HĐND thị xã, nội dung chương trình hoạt động của Ban và phối hợp với các cơ quan, đơn vị trên địa bàn hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ.

Hoạt động giám sát chuyên đề của Ban Pháp chế HĐND thị xã được tổ chức thực hiện theo đúng chương trình, kế hoạch giám sát trong năm, đảm bảo yêu cầu về nội dung, hiệu quả và đúng quy định như: Xây dựng kế hoạch giám sát với việc xác định rõ mục đích, yêu cầu giám sát, nội dung, đối tượng, thời gian, địa điểm giám sát và phân công nhiệm vụ cụ thể cho từng thành viên trong Đoàn giám sát. Kết thúc hoạt động giám sát, báo cáo kết quả giám sát của Ban gửi đến Hội đồng nhân dân thị xã, Thường trực HĐND và các cơ quan, đơn vị chịu sự giám sát. Báo cáo kết quả giám sát của ban đánh giá những kết quả đạt được, những tồn tại, hạn chế; đồng thời kiến nghị với các cơ quan chức năng có thẩm quyền, các đơn vị chịu sự giám sát có những biện pháp khắc phục nhằm thực hiện tốt các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước và Nghị quyết HĐND.

Bên cạnh những kết quả đạt được nêu trên, việc giám sát về tình hình chấp hành pháp luật trên địa bàn thị xã Mường Lay vẫn còn những tồn tại, hạn chế đó là:

- Ban chưa có nhiều sự đổi mới mạnh mẽ trong việc xây dựng hình thức, phương pháp giám sát dẫn đến việc giám sát đôi lúc còn mang tính hình thức, chưa sâu sát, chưa nắm bắt hết những tồn tại, hạn chế trong hoạt động của các cơ quan tư pháp.

- Chưa chú trọng và tập trung chất vấn những vấn đề lớn thuộc chức năng, nhiệm vụ và trách nhiệm của lãnh đạo các cơ quan tư pháp theo quy định của pháp luật và định hướng của công tác cải cách tư pháp theo tinh thần Nghị quyết số 49-NQ/TW của Bộ chính trị.

- Công tác giám sát của Ban Pháp chế HĐND thị xã đối với lĩnh vực khiếu nại, tố cáo vẫn còn hạn chế, việc theo dõi, đôn đốc các cơ quan chức năng giải quyết các kiến nghị sau giám sát chưa quyết liệt.

Nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế trên là:

Các quy định của pháp luật liên quan đến hoạt động giám sát của HĐND đối với hoạt động của các cơ quan tư pháp nói riêng và đối với việc thi hành pháp luật nói chung chưa đầy đủ và còn tản mạn trong nhiều văn bản. Luật hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND tuy đã có hiệu lực thi hành nhưng thực tiễn áp dụng chưa nhiều, cán bộ chưa được tập huấn chi tiết.

Lĩnh vực hoạt động của các cơ quan tư pháp rất rộng, thành viên của Ban chủ yếu hoạt động kiêm nhiệm, một số thành viên của Ban không có chuyên môn sâu về lĩnh vực này.

Để Ban pháp chế HĐND bảo đảm được thực quyền và nâng cao chất lượng trong các hoạt động giám sát liên quan đến tình hình chấp hành pháp luật trên địa bàn thị xã Mường Lay nhận thấy cần phải có một số giải pháp cơ bản sau:

1. Lựa chọn, xác định nội dung giám sát phù hợp. Trên cơ sở chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của các cơ quan Viện kiểm sát nhân dân, Tòa án nhân dân,

cơ quan thi hành án dân sự và cơ quan điều tra, Ban Pháp chế HĐND cần lựa chọn nội dung giám sát phù hợp, sát thực tế, chọn những vấn đề nổi cộm, bức xúc hoặc thông qua dư luận, thông tin, tiếp xúc cử tri, tiếp công dân... đưa vào kế hoạch chương trình giám sát, các vấn đề mới nảy sinh thì đưa vào kế hoạch giám sát đột xuất.

2. Thành phần Đoàn giám sát phải bảo đảm đúng thành phần quy định, cụ thể gồm: Thành viên Ban Pháp chế, lãnh đạo Văn phòng thị xã; Mời đại diện UBMTTQVN thị xã và lãnh đạo các cơ quan có liên quan tham gia Đoàn giám sát.

3. Xây dựng kế hoạch, đề cương báo cáo giám sát, các tài liệu liên quan cần được xây dựng, tập hợp gửi trước cho thành viên Đoàn giám sát để có thời gian nghiên cứu tham gia góp ý; Tổ chức họp lấy ý kiến của các cơ quan liên quan để bảo đảm kế hoạch giám sát, đề cương báo cáo được góp ý hoàn thiện, sát với thực tế, đúng nội dung giám sát; Kế hoạch giám sát và đề cương báo cáo phải được gửi trước cho đơn vị được giám sát theo đúng quy định.

4. Phương thức giám sát. Phương thức giám sát đối với các cơ quan Tòa án, Viện kiểm sát, cơ quan điều tra, Thi hành án thường được Ban Pháp chế HĐND thị xã áp dụng là: kết hợp chặt chẽ giữa hình thức nghe báo cáo và xem xét, kiểm tra trên thực tế. Tuy không phải là cuộc giám sát nhưng để có kết luận giám sát đúng và sát với thực tế trong quá trình giám sát, ngoài việc nghe báo cáo, Đoàn giám sát tổ chức nghiên cứu hồ sơ, khảo sát thực tế tại cơ sở thu thập thêm thông tin để làm căn cứ kết luận, kiến nghị sau giám sát.

5. Dự thảo và hoàn chỉnh báo cáo kết quả giám sát. Sau khi kết thúc các đợt giám sát và làm việc trực tiếp tại các cơ quan, đơn vị giám sát, Đoàn giám sát tập trung ngay vào việc xây dựng báo cáo kết quả giám sát trên cơ sở các báo cáo của cơ quan, đơn vị được giám sát và kết quả giám sát thực tế. Báo cáo kết quả giám sát phải được lấy ý kiến đóng góp của đối tượng được giám sát và thành viên Đoàn giám sát. Báo cáo phải được các thành viên Đoàn giám sát nhất trí, nếu nội dung nào còn có ý kiến khác nhau thì Trưởng Đoàn quyết định.

6. Báo cáo kết quả giám sát phải đảm bảo tính khách quan, trung thực, sát thực tế và quan trọng nhất là phải chỉ rõ những hạn chế, tồn tại cụ thể, những vướng mắc, khó khăn trong quá trình tổ chức thực hiện, nêu ra được những kiến nghị, đề xuất rõ ràng, chính xác, phù hợp, có tính khả thi để các cơ quan tổ chức thực hiện được, tránh việc kiến nghị chung chung, không cụ thể, rõ ràng. Báo cáo kết quả giám sát phải được trình cho Thường trực HĐND xem xét, cho ý kiến trước khi trình ra kỳ họp HĐND.

7. Theo dõi, đôn đốc và giám sát việc thực hiện các kiến nghị sau giám sát. Báo cáo kết quả giám sát được gửi đến các cơ quan, đơn vị thuộc đối tượng giám sát và các cơ quan có liên quan trong thực hiện các kiến nghị nêu tại báo cáo kết quả giám sát. Việc thực hiện các kiến nghị sau giám sát của các cơ quan, đơn vị phải luôn được Ban theo dõi, đôn đốc thực hiện.

Kính thưa các quý vị đại biểu

Kính thư hội nghị!

Trên đây là tham luận của Ban pháp chế HĐND thị xã Mường Lay về việc giám sát tình hình chấp hành pháp luật trên địa bàn thị xã Mường Lay nhiệm kỳ 2016 – 2021. Rất mong được sự tham gia, trao đổi của các quý vị đại biểu để hoạt động giám sát HĐND thị xã nói chung, hoạt động giám sát của Ban Pháp chế nói riêng ngày một tốt hơn. Cuối cùng xin kính chúc các quý vị đại biểu mạnh khỏe, hạnh phúc và thành đạt. Chúc hội nghị thành công tốt đẹp.

Xin chân thành cảm ơn!
